

VENDIM
Nr.22, datë 23.4.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Fatmir Hoxha	Anëtar i “ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Altina Xhoxha	Anëtare e “ “
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datë 27.3.2012, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 6 Akti, që i përket:

KËRKUES: Bledar Balliu, përfaqësuar nga avokat Kastriot Brahim Muco, me prokurë të posaçme.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr.174, datë 11.7.2008, të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe i vendimit nr.00-2010-666 (515), datë 21.5.2010, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42/1/2, 131/f, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6/1 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, shqyrtoi çështjen mbi aktet dhe diskutoi atë në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendim nr.77, datë 19.3.2007, ka vendosur deklarin e pafajshëm të kërkuesit, të akuzuar për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134/2 i Kodit Penal (KP).

2. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.174, datë 11.7.2008, në lidhje me kërkuesin, ka vendosur ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, duke e deklaruar atë fajtor për kryerjen e veprës penale të vjedhjes në bashkëpunim dhe në bazë të neneve 134 e 51 të KP-së e ka dënuar me 18 muaj burgim.

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, me vendimin nr.00-2010-666 (515), datë 21.5.2010, bazuar në nenin 433 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka vendosur mospranimin e rekursit, për arsye se ai nuk përmban nënshkrimin e mbrojtësit, sipas nenit 435/2 të KPP-së.

II

Pretendimet e palëve, parashtruar Gjykatës Kushtetuese

4. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese duke pretenduar shfuqizimin e vendimeve objekt shqyrtimi si dhe duke pretenduar se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duke vendosur, në Dhomë Këshillimi, mospranimin e rekursit të kërkuesit për shkak se nuk përmban nënshkrimin e mbrojtësit, i ka mohuar atij të drejtën kushtetuese të aksesit në gjykatë, pra të drejtën për gjykim, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

Në lidhje me pretendimin për cenimin e të drejtës së aksesit në gjykatë

5. Kërkuesi pretendon se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit për arsye se nuk përmbante nënshkrimin e mbrojtësit, i ka cenuar të drejtën për t'iu drejtuar asaj gjykate dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare për pretendimet e ngritura prej tij në rekurs.

6. Gjykata i vlerëson pretendimet e kërkuesit në kuptim të standardeve që përkufizojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Ajo është shprehur, në jurisprudencën e saj, se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga elementet më të rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ). Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.14, datë 3.6.2009; nr.38, datë 30.12.2010; nr. 8, datë 16.03.2011; nr.10, datë 29.3.2011; nr. 26, datë 13.6.2011, nr. 41, datë 28.9.2011*).

7. Gjykata ka theksuar gjithashtu se e drejta për t'iu drejtuar një gjykate nuk është absolute. Kjo e drejtë mund të jetë pjesë e kufizimeve (veçanërisht lidhur me kushtet e pranimi të një apelimi), por këto kufizime nuk duhet të jenë të tilla sa të dëmtojnë vetë thelbin e të drejtës. Ato duhet të ndjekin një qëllim legjitim dhe mjetet e përdorura duhet të jenë përpjesëtimore me qëllimin që kërkohet të arrihet (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.30, datë 17.06.2010; nr.38, datë 30.12.2010; nr.8, datë 16.3.2011, nr. 41, datë 28.9.2011*).

8. Bazuar në jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), Gjykata ka mbajtur qëndrimin se mospranimi i një kërkesë në Gjykatën e Lartë nuk duhet të cenojë thelbin e të drejtës së ankimuesit për t'iu drejtuar gjykatës, pasi kjo e drejtë është thelbësore në një shoqëri demokratike, për shkak të pasojave që ka mbi interesat legjitime të individit (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 41, datë 28.9.2011*).

9. Në vijim të garancive të ofruara nga Kushtetuta, neni 31/ç i saj parashikon se gjatë procesit penal kushdo ka të drejtë të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij; të komunikojë lirisht dhe privatisht me të, si dhe t'i sigurohet mbrojtja falas, kur nuk ka mjete të mjaftueshme; ndërsa neni 43 i Kushtetutës parashikon: "*Kushdo ka të drejtë të ankohet kundër një vendimi gjyqësor në një gjykatë më të lartë, përveçse kur në Kushtetutë parashikohet ndryshe.*"

10. Gjykata është shprehur se përdorimi i mjetit procedural, të përshtatshëm ankimues, në formë e në përmbajtje, siç është sanksionuar në Kodin e Procedurës Penale (KPP), nuk përbën një kërkesë formale, por një kërkesë që lidhet me thelbin e të drejtës së mbrojtjes dhe të pjesëmarrjes aktive në gjykim. Shqyrtimi i mjetit procedural në mënyrë josubstanciale cenon të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.21, datë 24.7. 2006, nr. 41, datë 28.9.2011*).

11. Gjykimi në Gjykatën e Lartë, në dallim nga procedurat e gjykimit që zhvillohen në gjykatat e tjera të zakonshme, ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore. Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë, konfirmohet edhe nga dispozitat ligjore që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi nga Gjykata e Lartë kryesisht i çështjeve të ligjit, jo vetëm që e justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancat dëgjimore, por për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.5, datë 4.3.2008; nr. 10, datë 29.3.2011, nr. 41, datë 28.9.2011*).

12. Rekursi është akti procedural në të cilin parashtrihen shkaqet për të cilat kundërshtohet një vendim, sipas kërkesave të nenit 432 të KPP-së që mundëson të drejtën e të pandehurit për të filluar gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe, në këtë kuptim, ai është akti me të cilin garantohet e drejta për akses në këtë gjykatë. Kërkesa kushtetuese dhe procedurale, për të garantuar mbrojtjen efektive dhe profesionale të të pandehurit në Gjykatën e Lartë, ka kuptim, para së gjithash, në funksion të aksesit që duhet të kenë të pandehurit për të ushtruar të drejtat që parashikon procedura penale (*shih vendimet e Gjykatës*

Kushtetuese nr.38, datë 30.12.2010; nr. 10, datë 29.3.2011; nr. 26, datë 13.6.2011, nr. 41, datë 28.9.2011).

13. Gjykata ka vlerësuar se neni 435/2 i KPP-së, i cili parashikon *inter alia* se akti i rekursit dhe memoriet duhet të nënshkruhen nga mbrojtësit, me pasojë mospranimin, nuk mund të interpretohet nga Gjykata e Lartë në një mënyrë të tillë që cenon thelbin e të drejtës së një individi për t'iu drejtuar asaj gjykate. Neni 435/2 i KPP-së ka për qëllim të garantojë mbrojtjen me avokat të të pandehurit, në rastin kur ai ushtron rekurs. Zbatimi i nenit 435/2 të KPP-së, për të garantuar të drejtën e një individi për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë, duhet parë në raport me rregullimet e përgjithshme që disiplinojnë paraqitjen e ankimit (nenet 407- 421 të KPP-së), si dhe ato të veçanta për paraqitjen e rekursit (nenet 431-435 të KPP-së). Në situatën në të cilën kërkuesi ka ushtruar rekursin, në përmbushje të detyrimeve të tij formale që përcaktohen kryesisht në nenet 410, 412, 420, 435/1 të KPP-së dhe rekursi nuk është nënshkruar nga mbrojtësi i zgjedhur prej tij, ai nuk mund të privohet nga e drejta që rekursi i tij të vlerësohet sipas përcaktimeve të nenit 432 të KPP-së (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 10, datë 29.3.2011; nr. 26, datë 13.6.2011, nr. 41, datë 28.9.2011*).

14. Në këtë vështrim, Gjykata ka vlerësuar se Gjykata e Lartë, para se të vendosë mospranimin e rekursit për shkak të mosnënshkrimit të tij nga mbrojtësi, duhet të verifikojë nëse sekretaria gjyqësore ka zbatuar detyrimin ligjor për vënien në dijeni të të pandehurit, për të plotësuar rekursin me nënshkrimin nga mbrojtësi, sipas kuptimit që Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr. 5, datë 15.9.2009, i kanë dhënë nenit 415/2 të KPP-së, duke u shprehur se “Sekretaritë e gjykatave, ku depozitohet ankimi, mund dhe duhet të vënë në dijeni të pandehurit në rastet kur rekursi paraqitet i panënshkruar nga mbrojtësi, me qëllim që, në zbatim të kërkesave të nenit 415/2 të KPP-së, ai të ketë mundësinë për plotësimin e tij”. Këto kërkesa ligjore kanë rëndësi kushtetuese, sepse garantojnë realisht të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 10, datë 29.3.2011; nr. 26, datë 13.6.2011, nr. 41, datë 28.9.2011*).

15. Gjykata ka theksuar se çdo interpretim i ndryshëm, që mund t'i bëhet përmbajtjes së nenit 435/2 të KPP-së, nuk i shërben garantimit të standardeve për një proces të rregullt ligjor, në drejtim të së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës. Referimi i bërë nga Kolegji Penal vetëm në kërkesat e nenit 435/2 të KPP-së, duke mos marrë në konsideratë kërkesat e nenit 432 të KPP-së për shqyrtimin e rekursit, cenon të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 8, datë 16.3.2011, nr. 41, datë 28.09.2011*).

16. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesi Bledar Balliu ka depozituar brenda afatit ligjor, pranë sekretarisë së gjykatës që ka dhënë vendimin, një rekurs i cili nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi i tij. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit për shkak se rekursi i paraqitur nga kërkuesi nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi, sipas kërkesave të nenit 435/2 të KPP-së.

17. Në këtë këndvështrim, Gjykata çmon se, në vështrim të garantimit të standardit të aksesit në gjykatë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka interpretuar nenin 435/2 të KPP-së në mënyrë të ngushtë dhe të shkëputur nga fryma e Kushtetutës dhe fjalia vijuese e kësaj dispozite procedurale. Nga materialet e paraqitura para Gjykatës Kushtetuese nuk rezulton që Kolegji Penal të ketë vlerësuar veprimet e sekretarisë gjyqësore përkatëse për vënien në dijeni të kërkuesit për mosplotësimin e kërkesës formale të nënshkrimit të rekursit nga mbrojtësi, në mënyrë që ai të mund të bënte plotësimet e nevojshme.

18. Për sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi), duke vendosur mospranimin e shqyrtimit të rekursit të paraqitur nga kërkuesi, me arsyetimin se nuk ka qenë i nënshkruar nga mbrojtësi, i ka cenuar atij të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë, si një nga standardet për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

19. Gjykata vëren se kërkuesi në objektin e kërkesës së tij pretendon edhe shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë, por nuk ngre pretendime në lidhje me këtë vendim, për pasojë Gjykata vlerëson se ky pretendim i kërkuesit nuk është i bazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe neneve 72 dhe 77 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr.00-2010-666 (515), datë 21.5.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi) dhe kthimin e çështjes për shqyrtim në këtë gjykatë.
- Rrëzimin e kërkesës për pretendimet e tjera.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Xhezair Zaganjori, Fatmir Hoxha, Sokol Berberi, Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Admir Thanza.